

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

8. september 2022 *

»Præjudiciel forelæggelse – beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed – forordning (EF) nr. 338/97 – artikel 8, stk. 3, litra d) – begrebet »dyreart [...] født og opdrættet i fangenskab« – forordning (EF) nr. 865/2006 – artikel 1, nr. 3) – begrebet »avlstdyrbestand« – artikel 54, nr. 2) – anskaffelsen af avlstdyrbestanden – kontrol af afstamning«

I sag C-659/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Den Tjekkiske Republik) ved afgørelse af 25. november 2020, indgået til Domstolen den 4. december 2020, i sagen

ET

mod

Ministerstvo životního prostředí,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Lycourgos, og dommerne S. Rodin (refererende dommer), J.-C. Bonichot, L.S. Rossi og O. Spineanu-Matei,

generaladvokat: L. Medina,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- ET ved advokát P. Pařil,
- den tjekkiske regering ved L. Dvořáková, M. Smolek og J. Vláčil, som befuldmægtigede,
- den slovakiske regering ved S. Ondrářiková, som befuldmægtiget,

* Processprog: tjekkisk.

– Europa-Kommissionen ved P. Ondrůšek og C. Valero, som befuldmægtigede,
og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 3. marts 2022,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, nr. 3), og artikel 54, nr. 2), i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006 af 4. maj 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 338/97 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed (EUT 2006, L 166, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en kassationsanke i en sag mellem ET og Ministerstvo životního prostředí (miljøministeriet, Den Tjekkiske Republik) vedrørende indrømmelse af en dispensation fra forbuddet mod kommercielle aktiviteter for fem papegøjer af arten Hyacintara (*Anodorhynchus hyacinthinus*).

Retsforskrifter

Folkeretten

- 3 Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter, undertegnet i Washington den 3. marts 1973 (*United Nations Treaty Series*, bind 993, I-14537, herefter »CITES«), har til formål at sikre, at den internationale handel med arter, der er opført i dens bilag, samt dele eller produkter, som stammer herfra, ikke er til skade for bevaringen af den biologiske mangfoldighed og hviler på en bæredygtig udnyttelse af de vilde arter.
- 4 CITES, som Den Europæiske Union er blevet part i den 8. juli 2015, er blevet gennemført inden for Unionen den 1. januar 1984 i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 3626/82 af 3. december 1982 om gennemførelse i Fællesskabet af Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (EFT 1982, L 384, s. 1). Denne forordning er blevet ophævet ved Rådets forordning (EF) nr. 338/97 af 9. december 1996 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed (EFT 1997, L 61, s. 1), hvis artikel 1, stk. 2, bestemmer, at forordningen finder anvendelse under overholdelse af CITES' formål, principper og bestemmelser.
- 5 Artikel II, stk. 1, i CITES med overskriften »Grundlæggende principper« bestemmer:

»Liste I skal omfatte alle udryddelsestruede arter, som er eller kan blive påvirket af handel. Handel med enheder af disse arter må underkastes særlig strenge forholdsregler, for at deres overlevelse ikke skal blive yderligere truet, og må kun tillades i ekstraordinære tilfælde.«
- 6 Siden den 22. oktober 1987 har arten Hyacintara været omfattet af CITES' liste I.

- 7 Afsnit 1, litra c), i Resolution 10.16 fra konferencen mellem parterne i CITES (herefter »Resolution Conf. 10.16«) med overskriften »Regarding terminology« er sålydende:
- »[The conference of the parties to CITES] ADOPTS the following definitions of terms used in this Resolution:
- [...]
- c) the »breeding stock« of an operation means the ensemble of the animals in the operation that are used for reproduction; [...]
- 8 Resolutionens afsnit 2, litra b), nr. ii), punkt A, med overskriften »Regarding the term »bred in captivity«« bestemmer:
- »[The Conference of the Parties to CITES] DECIDES that:
- [...]
- (b) the term »bred in captivity« shall be interpreted to refer only to specimens, as defined in Article I, paragraph (b), of [CITES], born or otherwise produced in a controlled environment, and shall apply only if:
- [...]
- (ii) the breeding stock, to the satisfaction of the competent government authorities of the exporting country:
- A. was established in accordance with the provisions of CITES and relevant national laws and in a manner not detrimental to the survival of the species in the wild.«
- 9 Afsnit 5, litra a), i Resolution 12.10 fra Konferencen mellem parterne i CITES (herefter »Resolution Conf. 12.10«) bestemmer:
- »[The Conference of the Parties to CITES] RESOLVES that:
- (a) an operation may only be registered according to the procedure in this Resolution if specimens produced by that operation qualify as »bred in captivity« according to the provisions of Resolution Conf. 10.16 (Rev.).«
- 10 Bilag I til Resolution Conf. 12.10 med overskriften »Information to be provided to the Secretariat by the Management Authority on operations to be registered«, opstiller en liste med 16 kategorier af oplysninger, som skal meddeles CITES' sekretariat, herunder bl.a. navn og adresse på ejeren og operatøren af en bedrift til opdræt i fangenskab, datoen for oprettelsen af denne bedrift samt af faciliteterne anvendt til bestanden med det formål at registrere bedriften og hermed forhindre, at enhederne flygter.

EU-retten

Forordning nr. 338/97

11 Tiende betragtning til forordning nr. 338/97 har følgende ordlyd:

»[F]or at sikre en mere fuldstændig beskyttelse af de arter, som er omfattet af denne forordning, bør der vedtages bestemmelser med henblik på kontrol i Fællesskabet af handel med, transport af og opbevaringsvilkår for enhederne; der bør med henblik på en bedre kontrol af disse aktiviteter være fælles regler for udstedelse, gyldighed og anvendelse af certifikater, der udstedes i henhold til denne forordning.«

12 Artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 338/97 har følgende ordlyd:

»Formålet med denne forordning er at beskytte vilde dyr og planter, herunder at sikre deres bevarelse, ved at kontrollere, at handel hermed sker i overensstemmelse med nedenstående artikler.«

13 Forordningens artikel 8, stk. 1 og 2, og artikel 8, stk. 3, litra d), med overskriften »Bestemmelser vedrørende kontrol af handel« bestemmer:

»1. Køb, tilbud om køb, anskaffelse i kommercielt øjemed, udstilling i kommercielt øjemed, anvendelse med kommerciel gevinst for øje og salg, opbevaring med henblik på salg, udbud til salg eller transport med henblik på salg af enheder af de i bilag A opførte arter er forbudt.

2. Medlemsstaterne kan forbyde opbevaring af enheder af bl.a. levende dyr, som tilhører de i bilag A opførte arter.

3. Der kan under iagttagelse af bestemmelserne i anden fællesskabslovgivning om beskyttelse af vilde dyr og planter gives dispensation fra de i stk. 1 omhandlede forbud ved, at styrelsesrådet i den medlemsstat, hvor enhederne befinder sig, i hvert enkelt tilfælde udsteder et certifikat herom, hvis:

[...]

d) enhederne af en dyreart er født og opdrættet i fangenskab eller kunstigt opformerede enheder af en planteart eller er dele eller produkter af sådanne enheder.«

14 Arten *Anodorhynchus*, der omfatter dyr med fællesnavne »havblå, hyacint og indigoara«, er opført i bilag A til samme forordning.

Forordning nr. 865/2006

15 Første betragtning til forordning nr. 865/2006 har følgende ordlyd:

»Det er nødvendigt at fastsætte bestemmelser til gennemførelse af forordning (EF) nr. 338/97 og til sikring af fuld overensstemmelse med bestemmelserne i [CITES].«

- 16 Forordningens artikel 1, nr. 3), med overskriften »Definitioner« bestemmer:
- »Ud over de definitioner, der er anført i artikel 2 i forordning [(EF)] nr. 338/97, finder følgende definitioner anvendelse i denne forordning:
- [...]
- 3) »avlstdyrbestand«: alle dyr, der gennem opdræt anvendes til reproduktion.«
- 17 Denne forordnings artikel 54, nr. 2), med overskriften »Enheder født og opdrættet i fangenskab« bestemmer:
- »Medmindre andet fremgår af artikel 55, betragtes enheder af dyrearter kun som født og opdrættet i fangenskab, såfremt et kompetent styrelsesråd i samråd med et kompetent videnskabsråd i den pågældende medlemsstat finder det godtgjort, at følgende kriterier er opfyldt:
- [...]
- 2) Avlstdyrbestanden er anskaffet i overensstemmelse med den på erhvervsdatoen gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen.«
- 18 Artikel 55 i forordning nr. 865/2006 med overskriften »Fastlæggelse af afstamning« har følgende ordlyd:
- »Hvis en kompetent myndighed til de formål, der er nævnt i artikel 54, artikel 62, stk. 1, eller artikel 63, stk. 1, finder det nødvendigt at fastslå et dyrs afstamning ved hjælp af en blod- eller vævsanalyse, skal en sådan analyse eller de nødvendige prøver stilles til rådighed i overensstemmelse med den pågældende myndigheds forskrifter.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 19 ET opdrætter papegøjer i Den Tjekkiske Republik. Den 21. januar 2015 anmodede han den kompetente krajský úřad (den regionale myndighed, Den Tjekkiske Republik) om indrømmelse af en dispensation fra forbuddet mod kommercielle aktiviteter for fem papegøjer af arten Hyacintara (*Anodorhynchus hyacinthinus*), født i 2014 i hans bedrift.
- 20 Papegøjernes bedsteforældre (herefter »bedsteforældreparret«) blev først indført til Bratislava (Slovakiet) af en uruguayansk statsborger og dernæst kørt i bil til Den Tjekkiske Republik, af FU, i juni 1993 under omstændigheder, der var uforenelige med CITES.
- 21 Under transporten til Den Tjekkiske Republik blev køretøjet standset af toldmyndighederne ved grænsen, og bedsteforældreparret blev efterfølgende beslaglagt ved administrativ afgørelse. Denne afgørelse blev imidlertid annulleret af Vrchní soud v Praze (appeldomstol i Prag, Den Tjekkiske Republik) i 1996.
- 22 Det kompetente administrative organ tilbageleverede derfor bedsteforældreparret til FU, som derefter udlånte parret til en tredjemand, GV. GV opdrættede i løbet af år 2000 et par (herefter »forældreparret«). ET erhvervede parret af GV i løbet af samme år, uden at gyldigheden af ejendomsrettens overgang var blevet anfægtet.

- 23 Den 21. januar 2015 gav den regionale kompetente myndighed ET afslag på den ansøgte dispensation på grundlag af en udtalelse fra Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (styrelsen for beskyttelse af Den Tjekkiske Republiks natur, miljø og landskab), som vedrørte foreneligheden af ET's anskaffelse af avlsdyrbestanden med artikel 54, nr. 2), i forordning nr. [865]/2006. Ifølge denne udtalelse kunne det ikke med sikkerhed fastslås, at denne bestand var blevet erhvervet i overensstemmelse med reglerne, eftersom registrene fra 1998, der nævnte bedsteforældrene, indeholdt adskillige uregelmæssigheder og ikke indeholdt andre oplysninger om de pågældende enheders afstamning.
- 24 ET iværksatte administrativ rekurs til prøvelse af dette afslag, hvorunder han gjorde gældende, at den regionale kompetente myndighed havde fejlfortolket begrebet »avlsdyrbestand«, idet en sådan bestand efter ET's opfattelse kun udgøres af forældre og disses afkom, således at denne myndighed ikke var beføjet til at undersøge bedsteforældrenes afstamning.
- 25 Miljøministeriet afviste klagen, idet det fandt, at den måde, hvorpå bedsteforældreparret var blevet erhvervet på, var afgørende, og at der ikke kunne indrømmes ET en dispensation, idet ET ikke var i stand til at redegøre for parrets afstamning.
- 26 ET anlagde sag til prøvelse af afgørelsen om afslag på hans administrative klage ved Krajský soud v Hradci Králové (den regionale ret i Hradec Králové, Den Tjekkiske Republik).
- 27 Denne ret frifandt miljøministeriet med den begrundelse, at handelen med papegøjer af arten *Anodorhynchus* kun kan tillades, for så vidt som betingelserne i artikel 54 i forordning nr. 865/2006 er opfyldt. Ifølge den forelæggende ret var ingen af betingelserne i henhold til artikel 54, nr. 2), i nævnte forordning imidlertid opfyldt i det foreliggende tilfælde.
- 28 Krajský soud v Hradci Králové (den regionale ret i Hradec Králové) fastslog i sin dom nærmere bestemt, at CITES på tidspunktet for bedsteforældreparrets indførsel til Den Tjekkiske Republik var trådt i kraft i denne medlemsstat og var blevet inkorporeret i retsordenen ved national lovgivning. Denne ret fandt for det første, at det i henhold til bestemmelserne om gennemførelse af CITES i tjekkisk ret er tilladt at undersøge avlsdyrbestandens afstamning indtil bedsteforældreparret, og for det andet at begrebet »avlsdyrbestand« som omhandlet i forordning nr. 865/2006 i det foreliggende tilfælde omfatter tre generationer af papegøjer, og at den regionale kompetente myndighed var beføjet til at kræve, at afstamningen for så vidt angår bedsteforældreparret blev godtgjort.
- 29 ET har iværksat kassationsanke til prøvelse af denne dom ved Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Den Tjekkiske Republik) og gjort gældende, at Krajský soud v Hradci Králové (den regionale ret i Hradec Králové) fejlfortolkede begrebet »avlsdyrbestand« som omhandlet i forordning nr. 865/2006.
- 30 Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) har anført, at det ikke er bestridt af parterne i hovedsagen dels, at forældreparret er født i fangenskab i løbet af 2000 i Den Tjekkiske Republik, og at ET's anskaffelse af dem som sådan var lovlig, dels, at bedsteforældreparrets afstamning er mistænkelig. Den forelæggende ret ønsker derfor for det første oplyst, om begrebet »avlsdyrbestand« som omhandlet i artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006 også omfatter afstamningen til sådanne dyr, der befinder sig på en medlemsstats område.

- 31 Hvis begrebet »avlсdyrbestand« skal fortolkes strengt, opstår for det andet spørgsmålet om, hvorvidt begrebet »anskaffe[lse af]« en sådan bestand, der fremgår af artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006, i det foreliggende tilfælde alene vedrører anskaffelsen af forældreparret, der anvendes til reproduktion, eller derimod begyndelsen af avlslinjen, dvs. i det foreliggende tilfælde anskaffelsen af bedsteforældreparret.
- 32 For det tredje ønsker den forelæggende ret oplyst, om der stadig skal tages hensyn til visse særlige omstændigheder ved behandlingen af den af ET indgivne anmodning om indrømmelse af en dispensation.
- 33 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at ET har erhvervet forældreparret lovligt, og at Den Tjekkiske Republik på tidspunktet for anskaffelsen dels ikke var en del af EU, dels, selv om CITES var trådt i kraft dér, krævede de nationale gennemførelsesbestemmelser for CITES ikke, at der skulle udstedes et certifikat i CITES' forstand i tilfælde af overdragelse inden for samme stat. Den forelæggende ret er derfor af den opfattelse, at ET har kunnet have en berettiget forventning om, at dette pars afkom er tilladte, i det mindste i Den Tjekkiske Republik.
- 34 Den forelæggende ret er desuden af den opfattelse, at den omstændighed, at bedsteforældreparret i henhold til en retsafgørelse er blevet tilbageleveret til FU, kan tages i betragtning i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om dispensation, ligesom ET's argument om, at handelen med dyr, der er født i fangenskab, vil medføre en nedgang i efterspørgslen af ulovlige køb af enheder fanget i naturen. Endelig har den forelæggende ret gjort gældende, at i tilfælde af, at den af ET anmodede dispensation ikke indrømmes, vil ET's ejendomsret blive reduceret til retten til at besidde forældreparret og eventuelt deres afkom, uden at ET kan råde over papegøjerne i retlig henseende.
- 35 Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal »avlсdyrbestand«, således som defineret i [forordning nr. 865/2006] anses for at omfatte enheder, som er forældre til enheder opdrættet af den pågældende opdrætter, selv om opdrætteren aldrig har været disses ejer eller opdrætter?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares således, at forældreenheder ikke er omfattet af avlсdyrbestanden, ønskes det oplyst, hvorvidt de kompetente myndigheder som led i bedømmelse af, hvorvidt betingelsen i artikel 54, [nr. 2]), i [forordning] nr. 865/2006 om anskaffelse af avlсdyrbestanden i overensstemmelse med den gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen, er opfyldt, er beføjede til at kontrollere disse forældreenheders afstamning og på dette grundlag at bedømme, hvorvidt avlсdyrbestanden er anskaffet i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningens artikel 54, [nr. 2)].
- 3) Er det som led i bedømmelsen af, hvorvidt betingelsen i artikel 54, [nr. 2)], i [forordning] nr. 865/2006 om anskaffelsen af avlсdyrbestanden er sket i overensstemmelse med gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen, tilladt at tage sagens øvrige omstændigheder i betragtning (navnlig god tro ved overtagelse af enheder samt en berettiget forventning om, at det ville være lovligt at handle med disses eventuelle afkom, eventuelt også mindre restriktive lovbestemmelser gældende i Den Tjekkiske Republik forud for tiltrædelsen af Den Europæiske Union)?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 36 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, nr. 3), i forordning nr. 865/2006 skal fortolkes således, at begrebet »avlсdyrbestand« i denne bestemmelses forstand omfatter forfædrene til enheder opdrættet i en avlsbedrift, som bedriften aldrig har været ejer eller opdrætter af.
- 37 I overensstemmelse med fast retspraksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dens ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 8.12.2020, Staatsanwaltschaft Wien (Forfalskede overførselsordrer), C-584/19, EU:C:2020:1002, præmis 49 og den deri nævnte retspraksis).
- 38 Hvad i denne henseende først angår ordlydsfortolkningen af artikel 1, nr. 3), i forordning nr. 865/2006 følger det af denne bestemmelse, at begrebet »avlсdyrbestand« omfatter alle dyr, der gennem opdræt anvendes til reproduktion.
- 39 Som generaladvokaten har anført i punkt 36 og 37 i forslaget til afgørelse, er ordlyden af artikel 1, nr. 3), i forordning nr. 865/2006 ikke i sig selv tilstrækkelig til at fjerne tvetydigheden med hensyn til fortolkningen af denne bestemmelse, idet de forskellige sprogversioner heraf antyder forskellige betydninger. Selv om det fremgår af flere sprogversioner, såsom den spanske, den tyske, den franske og den lettiske sprogversion, at kun dyr, der befinder sig i en avlsbedrift, dvs. et bestemt areal med faciliteter, der er egnede til opdræt af dyr, er omfattet af begrebet »avlсdyrbestand« som omhandlet i den nævnte bestemmelse, henviser andre sprogversioner, såsom den græske, den engelske, den kroatiske og den slovenske sprogversion, i bredere forstand til alle dyr i en avlsproces og omfatter potentielt forfædrene til enheder opdrættet i en avlsbedrift, som bedriften aldrig konkret har været ejer eller opdrætter af.
- 40 Det følger af Domstolens faste praksis, at den formulering, der er anvendt i en sprogversion af en EU-retlig bestemmelse, ikke kan tjene som eneste grundlag for bestemmelsens fortolkning eller tillægges større betydning end de øvrige sprogversioner, eftersom EU-rettens bestemmelser skal fortolkes og anvendes ensartet i lyset af de versioner, der er udfærdiget på alle EU's sprog (jf. bl.a. dom af 24.3.2021, A, C-950/19, EU:C:2021:230, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).
- 41 Under disse omstændigheder skal der hernæst foretages en undersøgelse af den sammenhæng, hvori artikel 1, nr. 3), i forordning nr. 865/2006 indgår, samt de formål, der forfølges med bestemmelsen, og den lovgivning, som den udgør en del af.
- 42 I denne henseende bemærkes, således som det fremgår af første betragtning til forordning nr. 865/2006, at forordningen har til formål dels at sikre gennemførelsen af forordning nr. 338/97, dels at sikre fuld overensstemmelse med bestemmelserne i CITES og, som det fremgår af tiende betragtning til sidstnævnte forordning, at sikre den størst mulige beskyttelse af arter af vilde dyr og planter ved kontrol med handelen hermed.
- 43 Som generaladvokaten har fremhævet i fodnote 19 til forslaget til afgørelse, fremgår det af bilag I til Resolution Conf. 12.10, at inden for rammerne af CITES kræver registrering af en bedrift til opdræt i fangenskab en præcis identifikation af en sådan bedrift, af dens ejer og operatør samt af

faciliteterne anvendt til bestanden. Følgelig kan begrebet »bedrift« ikke inden for rammerne af forordning nr. 865/2006 forstås som en henvisning til en simpel opdrætsproces, der er adskilt fra ethvert konkret fysisk anlæg.

- 44 Det følger af alle disse betragtninger, at artikel 1, nr. 3), i forordning nr. 865/2006 skal fortolkes således, at begrebet »avlsvildbestand« i denne bestemmelses forstand ikke omfatter forfædrene til enheder opdrættet i en avlsbedrift, som bedriften aldrig har været ejer eller opdrætter af.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 45 Indledningsvis bemærkes for det første, at det i henhold til artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 338/97 er forbudt at sælge enheder af arter opført i denne forordnings bilag A. Forordningens artikel 8, stk. 3, giver imidlertid medlemsstaterne mulighed for at fravige et sådant forbud, bl.a. når de enheder af en dyreart, der er opført i bilag A, og som ønskes solgt, er enheder af en dyreart, der er født og opdrættet i fangenskab. Ifølge artikel 54 i forordning nr. 865/2006 betragtes en enhed af en dyreart kun som født og opdrættet i fangenskab, hvis et styrelsesråd finder det godtgjort, at avlsvildbestand er erhvervet i overensstemmelse med den på erhvervelsesdatoen gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen.
- 46 For det andet fremgår det af de sagsakter, som Domstolen råder over, at ET blev nægtet tilladelse til at sælge de i hovedsagen omhandlede papegøjer med den begrundelse, at disse ikke kunne anses for at være født og opdrættet i fangenskab som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 338/97, fordi bedsteforældreparrer var blevet indført ulovligt af en tredjemand til Den Tjekkiske Republik. I overensstemmelse med det i denne doms præmis 44 anførte, kan dette par ikke anses for at være en del af ET's avlsvildbestand, idet ET aldrig har været disses ejer eller opdrætter.
- 47 For det tredje fremgår det ligeledes af forelæggelsesafgørelsen, at det er muligt blandt de i hovedsagen omhandlede papegøjers forfædre at fastlægge, hvilke enheder der er blevet fanget i naturen, eftersom det mellem parterne i hovedsagen er ubestridt, at der i det foreliggende tilfælde er tale om dette bedsteforældreparr.
- 48 Det er i lyset af disse betragtninger, at Domstolen besvarer det andet og det tredje spørgsmål.
- 49 Det skal derfor fastslås, at den forelæggende ret med det andet og det tredje spørgsmål, som skal behandles samlet, nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006, sammenholdt med artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at en enhed af en dyreart, der er nævnt i bilag A til forordning nr. 338/97, som en opdrætter er i besiddelse af, kan anses for værende født og opdrættet i fangenskab som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i denne forordning, når forfædrene til denne enhed, som ikke indgår i opdrætters avlsvildbestand, er erhvervet af tredjemand før forordningernes ikrafttræden i strid med den gældende lovgivning eller på en måde, som skader den pågældende arts overlevelse i naturen.
- 50 Det bemærkes for det første, at der i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 37, ikke blot skal tages hensyn til ordlyden af artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006, men også til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af.

- 51 Det skal endvidere understreges, at artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 338/97, for så vidt som denne bestemmelse udgør en undtagelse til hovedreglen om forbud mod al kommerciel brug af enheder af de i forordningens bilag A nævnte dyrearter, skal fortolkes indskrænkende. De betingelser, hvorunder artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006 gør det muligt at antage, at en enhed af en dyreart er født og opdrættet i fangenskab, skal derfor ligeledes fortolkes indskrænkende, for så vidt som denne bestemmelse har til formål at præcisere rækkevidden af artikel 8, stk. 3.
- 52 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 52 i forslaget til afgørelse, understøttes denne konstatering af CITES' artikel II, stk. 1, hvorefter handel med disse enheder må underkastes særlig strenge forholdsregler, for at deres overlevelse ikke skal blive yderligere truet, og må kun tillades i ekstraordinære tilfælde.
- 53 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 51 i forslaget til afgørelse, henviser artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006 for det andet til begrebet »anskaffe[lse]« af avlsdyrbestanden. Dette begreb har imidlertid et bredt anvendelsesområde og muliggør, at der ved undersøgelsen af, om en sådan avlsdyrbestand opfylder betingelserne i bestemmelsen, tages hensyn til begivenheder, der ligger forud for opdrætterens anskaffelse af avlsdyrbestanden som sådan.
- 54 Denne konstatering understøttes af artikel 55 i forordning nr. 865/2006, hvorefter de kompetente myndigheder kan undersøge et dyrs afstamning med henblik på anvendelsen af denne forordnings artikel 54. Som generaladvokaten har anført i punkt 55 i forslaget til afgørelse, følger det heraf, at denne bestemmelse gør det muligt for de kompetente myndigheder at undersøge avlsdyrbestandens afstamning med henblik på at efterprøve, om betingelserne i artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006 er opfyldt.
- 55 I øvrigt taler det formål, der forfølges med forordning nr. 865/2006, som anført i denne doms præmis 42, for en fortolkning, hvorefter de kompetente myndigheder har beføjelse til at undersøge afstamningen af en avlsdyrbestand i forbindelse med en ansøgning om et certifikat om dispensation med henblik på handel med enheder af en dyreart, der er født og opdrættet i fangenskab.
- 56 I denne henseende svarer betingelserne i artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006 som generaladvokaten har fremhævet i punkt 57 i forslaget til afgørelse, til betingelserne i afsnit 2, litra b), nr. ii), punkt A, i Resolution Conf. 10.16. Denne resolution blev vedtaget på baggrund af en bekymring om, at megen handel med enheder, der er erklæret at være født og opdrættet i fangenskab, fortsat finder sted i strid med CITES og med resolutionerne fra konferencen mellem parterne i CITES og kan skade de pågældende vilde arters overlevelse.
- 57 Den fortolkning, hvorefter de nationale kompetente myndigheder har beføjelse til at undersøge en avlsdyrbestands forfædre, er i overensstemmelse med CITES' formål om at styrke kontrollen med afstamningen af enheder, der er født og opdrættet i fangenskab.
- 58 Når dette er sagt skal det bemærkes, at selv om forordningens artikel 54, nr. 2), pålægger disse myndigheder at kontrollere den måde, hvorpå forfædre af avlsdyrbestanden er blevet fanget i deres naturlige miljø, for at sikre sig, at deres tilfangetagelse ikke har fundet sted på en måde, der er til skade for artens overlevelse i naturen, fremgår det af selve ordlyden af denne bestemmelse, at myndighederne ikke er forpligtet til at kontrollere, hvorvidt forfædrene af avlsdyrbestanden er

erhvervet i overensstemmelse med de lovbestemmelser, der var gældende på tidspunktet for deres anskaffelse, men kun at sikre, at de lovbestemmelser, der er gældende ved avlsdyrbestandens anskaffelse er overholdt.

- 59 Med henblik på at afgøre, om en avlsdyrbestanden ikke er blevet anskaffet på en måde, der skader den pågældende arts overlevelse i naturen på grund af indfangelsen af en forfader til bestanden i det naturlige miljø, skal der tages hensyn til den pågældende arts situation på tidspunktet for indfangelsen. Når denne art på dette tidspunkt, som det er tilfældet i den foreliggende sag, henhørte under CITES' liste I, må indfangelsen heraf under alle omstændigheder anses for at skade den pågældende arts overlevelse i naturen, og ingen medlemsstat må kunne indrømme en dispensation fra forbuddet mod at sælge enheder, der stammer fra denne forfader, i henhold til artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 338/97.
- 60 Hvad for det tredje angår de praktiske aspekter ved undersøgelsen i henhold til artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006, for så vidt som denne bestemmelse dels kræver, at den kompetente myndighed med sikkerhed fastslår, at de kriterier, der er fastsat heri, er opfyldt, dels ikke fastsætter metoderne for en sådan undersøgelse eller de bevismidler, der gør det muligt at godtgøre, at disse kriterier er opfyldt, skal det fastslås, at det overlades til medlemsstaternes kompetente myndigheder at fastsætte sådanne nærmere metoder og fremgangsmåder. Disse bevismidler omfatter tilladelser eller certifikater som fastsat i denne forordning eller ethvert andet passende dokument, som anses for brugbart af de nationale kompetente myndigheder (jf. analogt dom af 16.7.2009, Rubach, C-344/08, EU:C:2009:482, præmis 27).
- 61 Som generaladvokaten i det væsentlige har fremhævet i punkt 66 og 67 i forslaget til afgørelse, kan sådanne nærmere regler for undersøgelsen følgelig bl.a. afhænge af risikobedømmelsen alt efter omstændighederne i det konkrete tilfælde og ligeledes omfatte en undersøgelse af dokumentationen vedrørende avlsdyrbestandens anskaffelse.
- 62 For det fjerde skal det fremhæves, at forbuddet mod at sælge enheder, der er afkom af enheder, der er anskaffet på en måde, der skader artens overlevelse i naturen, som følger af artikel 8, stk. 1 og 3, i forordning nr. 338/97, sammenholdt med artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006, ikke er uforeneligt med ejendomsretten som fastsat i chartrets artikel 17.
- 63 I denne henseende bemærkes, at ejendomsretten ikke er et absolut prærogativ, og at udøvelsen heraf – på de betingelser, der er fastsat i chartrets artikel 52, stk. 1 – kan være genstand for restriktioner, der er begrundet i formål af almen interesse, som Unionen forfølger (dom af 20.9.2016, Ledra Advertising Ltd m.fl. mod Kommissionen og ECB, C-8/15 P – C-10/15 P, EU:C:2016:701, præmis 69 og den deri nævnte retspraksis).
- 64 I denne henseende bemærkes, at beskyttelse af dyrenes velfærd udgør et sådant legitimt formål af almen interesse (jf. i denne retning dom af 19.6.2008, Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers VZW og Andibel, C-219/07, EU:C:2008:353, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 65 Som generaladvokaten har anført i punkt 77 i forslaget til afgørelse, skaber forordning nr. 338/97 og nr. 865/2006 balance mellem denne rettighed og kravene, der er knyttet til beskyttelse af vilde dyr. Det skal endvidere præciseres, at sådanne krav gør det muligt at begrunde et principielt forbud mod handel med enheder af udryddelsestruede arter. Hvad nærmere angår ET's argument om, at denne handel kan mindske antallet af fangster af enheder af disse arter i naturen, bemærkes blot, at en sådan handel bidrager til oprettelsen, opretholdelsen eller udvidelsen af et marked med

henblik på anskaffelse af sådanne eksemplarer. EU-lovgiver har imidlertid med rette kunnet lægge til grund, at selve eksistensen af et sådant marked i et vist omfang udgør en trussel mod de udryddelsestruede arter.

- 66 Hvad endelig angår de forhold, som den forelæggende ret har henvist til, og som vedrører beskyttelse af ET's berettigede forventning om, at denne kunne sælge efterkommere af sin avlsdyrbestand, kan disse ikke føre til en anden konklusion.
- 67 For det første er denne konklusion, således som generaladvokaten har anført i punkt 74 i forslaget til afgørelse, selv i det tilfælde, hvor den kompetente myndighed kommer til den konklusion, at sammensætningen af avlsdyrbestanden var lovlig på tidspunktet for anskaffelsen heraf, ikke i sig selv tilstrækkelig til at gøre det muligt at fravige forbuddet mod at sælge de enheder, der er avlet i denne bestand, for så vidt som det, som anført i denne doms præmis 59, stadig er nødvendigt at sikre, at anskaffelsen af denne avlsdyrbestand ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen.
- 68 For det andet er den omstændighed, at de gældende lovbestemmelser var mindre restriktive, da ET i 2000 erhvervede sin avlsdyrbestand, idet Den Tjekkiske Republik på dette tidspunkt endnu ikke var medlem af EU, heller ikke relevant.
- 69 Det skal i denne henseende bemærkes, at anvendelsesområdet for princippet om beskyttelse af den berettigede forventning ikke må udvides i en sådan grad, at princippet generelt forhindrer, at en ny ordning kan finde anvendelse på de fremtidige virkninger af situationer, som er opstået under en tidligere ordning (dom af 21.12.2021, Skarb Państw (Motorkøretøjsforsikringens dækning), C-428/20, EU:C:2021:1043, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).
- 70 Hvad for det tredje angår den omstændighed, at bedsteforældreparrer i det foreliggende tilfælde er blevet overgivet til deres importør i medfør af en retsafgørelse, er det tilstrækkeligt at bemærke, at en sådan afgørelse på grund af den dato, hvorpå denne afgørelse blev truffet, dvs. forud for Den Tjekkiske Republiks tiltrædelse af EU, under alle omstændigheder ikke kan udgøre et forhold, der skal tages i betragtning med henblik på at afgøre, om den avlsdyrbestand, som ET råder over, blev erhvervet i overensstemmelse med artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006.
- 71 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006, sammenholdt med chartrets artikel 17 og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at en enhed af en dyreart, der er nævnt i bilag A til forordning nr. 338/97, som en opdrætter er i besiddelse af, kan anses for at være født og opdrættet i fangenskab som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i denne forordning, når forfædrene til denne enhed, som ikke indgår i opdrætterens avlsdyrbestand, er erhvervet af tredjemand før disse forordningers ikrafttræden på en måde, som skader den pågældende arts overlevelse i naturen.

Sagsomkostninger

- 72 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 1, nr. 3), i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006 af 4. maj 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 338/97 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed

skal fortolkes således, at

begrebet »avlсdyrbestand« i denne bestemmelses forstand ikke omfatter forfædrene til enheder opdrættet i en avlsbedrift, som bedriften aldrig har været ejer eller opdrætter af.

- 2) Artikel 54, nr. 2), i forordning nr. 865/2006, sammenholdt med artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning,

skal fortolkes således, at

denne bestemmelse er til hinder for, at en enhed af en dyreart, der er nævnt i bilag A til Rådets forordning (EF) nr. 338/97 af 9. december 1996 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed, som en opdrætter er i besiddelse af, kan anses for at være født og opdrættet i fangenskab som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i denne forordning, når forfædrene til denne enhed, som ikke indgår i opdrætterens avlсdyrbestand, er erhvervet af tredjemand før disse forordningers ikrafttræden på en måde, som skader den pågældende arts overlevelse i naturen.

Underskrifter